

HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 21. december 2020

Sag 56/2020

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T (tidligere ...)

(advokat Christian Laubjerg, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Roskilde den 24. januar 2019 (10A-1904/2018) og af Østre Landsrets 17. afdeling den 2. april 2020 (S-301-19).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jon Stokholm, Vibeke Rønne, Lars Hjortnæs, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen.

Procesbevillingsnævnet har den 1. juli 2020 meddelt begrænset tilladelse til anke til Højesteret, således at tilladelsen alene omfatter spørgsmålet om straffastsættelse.

Påstande

Dommen er anket af tiltalte, T, med påstand om formildelse af den idømte fængselsstraf.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse.

Supplerende sagsfremstilling

T er ved vedtaget bødeforelæg af 3. november 2015, udeblivelsesdom af 5. juli 2016 og ved vedtaget bødeforelæg af 12. april 2018 straffet med bøde for overtrædelse af færdselsloven.

Anbringender

T har anført navnlig, at der ved strafudmålingen bør lægges vægt på det angrebne retsgode. Den virkelig samfundsskadelige kriminalitet kan ikke længere anses for at rette sig mod formuegoder, og strafværdigheden af formuekrænkelser må som følge heraf ikke overbetones.

Landsretten har lagt til grund, at kriminaliteten til dels er begået i forening med andre. Det kan imidlertid lægges til grund, at han som den eneste er tiltalt og dømt for forhold 1, 2 og 3. Hvad angår forhold 4, som A er dømt for medvirken til, må der i formildende retning lægges vægt på, at holdingselskabet i X-koncernen afholdt lønninger og pensioner for X A/S' ansatte i måneden op til konkursen for at undgå, at X skulle gå konkurs.

Ved strafudmålingen må der i formildende retning endvidere lægges vægt på, at investeringen i X var forbundet med den sædvanlige risiko og usikkerhed, som følger af almindelig kreditgivning. Det er årsagen til, at der netop ved køb af virksomhedsobligationer skal foretages en individuel gennemgang af den konkrete virksomhed, der investeres i. Der er ikke tale om et finansielt marked i traditionel forstand, hvor en sag som den foreliggende kan svække tilliden til erhvervsvirksomheder generelt. Det er desuden en formildende omstændighed, at obligationskøberne i denne sag har handlet uklogt og uhensigtsmæssigt ved at undlade at foretage en egentlig due diligence af X. Investorerne har udvist en ikke ubetydelig risikovillighed, og investeringerne bar, trods de store beløb og det forbundne ansvar, præg af en vis ligegyldighed.

Lovovertrædelserne har været rettet mod investeringsenheder, der forvalter meget store beløb, og som kunne tåle at tabe en risikovillig investering. Sagen adskiller sig således fra den grovere (tilsvarende) forbrydelse mod midler, hvor kriminaliteten kan ruinere offeret.

Det bør også tillægges formildende betydning, at Xs revisor ved sin gennemgang af den skønnede værdi af selskabets aftaleforhold ikke udviste den påkrævede professionelle skepsis, men derimod – som anført af landsretten – formentligt har ydet ukorrekt rådgivning.

Langt størstedelen af de midler, som indgik i Xs drift, er anvendt til det forudsatte formål. X drev en reel virksomhed, og der var således ikke tale om et fiktivt arrangement.

Herudover bør det indgå som en formildende omstændighed, at han ikke er tidligere straffet, har gode personlige forhold, og at han i medfør af straffelovens § 79 indtil videre er frakendt retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, jf. straffelovens § 82, nr. 12.

Der er ikke grundlag for at anvende straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. Den omstændighed, at der er tale om et større beløb, kan ikke i sig selv begrunde, at bestemmelsen anvendes.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at T er fundet skyldig i dokument- og formueforbrydelser af særlig grov beskaffenhed. De involverede beløb udgjorde samlet ca. 635 mio. kr.

Landsretten har efter bevisførelsen lagt til grund, at han i gerningsperioden indtog en central og dominerende stilling i X, hvor han var direktør, bestyrelsesmedlem og medejer, og at han gennem sin uddannelse og erhvervsmæssige erfaring havde et betydeligt kendskab til økonomiske, regnskabsmæssige og bogholderimæssige forhold.

Der foreligger særdeles skærpende omstændigheder, som samlet bør føre til, at straffen fastsættes til fængsel i ikke under 8 år, jf. straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. Der må herved lægges vægt på kriminalitetens særligt grove karakter og på hans centrale rolle i kriminaliteten, som har omfattet helt ekstraordinært store beløb, og som har været planlagt, veltilrettelagt og systematisk. Han har beriget sig selv med et meget stort millionbeløb. Overtrædelserne i forhold 4 og 5 er begået i forening med andre. Bedrageriet over for obligationskøberne er af særdeles samfundsskadelig karakter, da det er egnet til at svække tilliden til erhvervsvirksomheder, der søger finansiering.

Højesterets begrundelse og resultat

T er ved landsrettens dom fundet skyldig i bedrageri med hensyn til ca. 562 mio. kr. (forhold 1), dokumentfalsk (forhold 2), mandatsvig med hensyn til ca. 55 mio. kr. (forhold 3), skyldnersvig og forsøg herpå med hensyn til ca. 3,3 mio. kr. (forhold 4) og momssvig med hensyn til ca. 15 mio. kr. (forhold 5). Han blev straffet med fængsel i 7 år og en tillæggsbøde på 15.275.000 kr. Der skete endvidere konfiskation og rettighedsfrakendelse vedrørende deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Sagen angår for Højesteret fastsættelsen af frihedsstraffen.

Højesteret tiltræder, at der ikke er grundlag for at anvende straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. Straffen, som er en tillægsstraf, jf. straffelovens § 89, findes passende fastsat til fængsel i 7 år. Der er herved navnlig lagt vægt på lovovertrædelsernes karakter og grovhed, herunder beløbenes størrelse, Ts centrale rolle i kriminaliteten, som var planlagt og systematisk, og at han har beriget sig selv med et stort millionbeløb. Der foreligger heroverfor ikke omstændigheder, som kan føre til en mildere fængselsstraf.

Højesteret stadfæster derfor dommen.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for Højesteret.